

Sygn. akt I C 438/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marzena Studzińska

Protokolant: p.o. prot. sąd. Karolina Skotnicka

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 roku w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko E. B. i J. B.

o zapłatę kwoty 49.847,82 zł

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje uiścić powodowi na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kłodzku kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa świadków.

UZASADNIENIE

Powód D. K. wniósł o zasądzenie od pozwanych E. B. i J. B. kwoty 49 847,82 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty z tytułu zwrotu wartości korzyści uzyskanej bez podstawy prawnej oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż jest synem M. K., zmarłego 6 listopada 2013 roku w O.. Podał również, iż na mocy aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 4 grudnia 2013 roku przyjął spadek po zmarłym ojcu z dobrodziejstwem inwentarza. Powód wskazał także, iż M. K. udzielił pełnomocnictwa pozwanej E. B. do rachunków bankowych w celu pobierania pieniędzy na opłaty za pobyt w D. w O. oraz na jego osobiste wydatki. Powód podniósł, że pozwana pobrała z konta M. K. więcej środków niż wynikało to z potrzeb zmarłego. Zdaniem powoda, po porównaniu kwot pobranych przez E. B. oraz kwot wydatkowanych przez nią na opłacenie pobytu M. K. w placówce i wydatków na potrzeby dodatkowe (leki, soki, papierosy) pozostała nierozliczona kwota 49 847,82 zł, o którą wzbogaciła się pozwana bez podstawy prawnej kosztem majątku M. K.. Powód podał również, iż dnia 31 marca 2013 roku wezwał pozwanych do zwrotu wartości korzyści uzyskanych bez podstawy prawnej, a zatem uzasadnione jest żądanie zasądzenia odsetek od dnia 1 kwietnia 2013 roku.

W odpowiedzi na pozew pozwani E. B. i J. B. wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podnieśli, iż powód oparł żądanie pozwu jedynie na swoich swobodnych wyliczeniach i nie przedstawił żadnego dowodu wskazującego, że dochodzona przez niego kwota 49 847,82 zł została zatrzymana przez pozwaną. Pozwana E. B. wskazała także, iż M. K. w pełni świadomie ustanowił ją swoim pełnomocnikiem do rachunku bankowego oraz to, że przekazywała M. K. wszystkie pieniądze wypłacone z jego konta, a następnie otrzymywała od niego tylko kwoty potrzebne na opłaty, zakupy, lekarstwa. E. B. podniosła, że M. K. skrupulatnie kontrolował stan swoich finansów i był zorientowany

co do stanu rachunku bankowego. Podała również, iż M. K. był w banku 5 czerwca 2013 roku (tego dnia udzielił powodowi pełnomocnictwa do swojego rachunku bankowego) i gdyby wówczas okazało się, że pozwana dokonała wypłat pieniędzy bez jego wiedzy to M. K. podjąłby działania zmierzające do odzyskania tych pieniędzy. Zdaniem pozwanej nie bez znaczenia jest fakt, że pozostawała ona pełnomocnikiem do rachunku bankowego M. B. aż do jego śmierci. Pozwany J. B. podniósł zarzut braku biernej legitymacji procesowej. Zdaniem pozwanego powód w żaden sposób nie udowodnił, że wiedział on o wypłatach dokonywanych z konta M. B. oraz, że mógł z tego tytułu uzyskać jakąkolwiek korzyść bez podstawy prawnej.

W dalszych pismach procesowych strony procesu podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Wnioskiem zawartym w pozwie powód wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczeniu będącemu przedmiotem procesu poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej w łącznej kwocie 163 848 zł na nieruchomościach należących do majątków osobistych, jak i na zasadach wspólności ustawowej do pozwanych.

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie ww. wniosku powoda.

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2015 roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w Kłodzku oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód D. K. jest synem zmarłego dnia 6 listopada 2013 roku w O. M. K..

W akcie poświadczenia dziedziczenia z 4 grudnia 2013 roku powód D. K. przyjął, na podstawie testamentu notarialnego z dnia 4 czerwca 2013 roku, w całości spadek po zmarłym ojcu M. K. z dobrodziejstwem inwentarza.

/dowód : odpis skrócony aktu zgonu M. K., k. 23; akt poświadczenia dziedziczenia z 4 grudnia 2013 roku; k. 9-10/

W czerwcu 2009 roku M. K. zamieszkał w D.w O.. W placówce tej przebywał do śmierci.

W tym czasie E. B. była pracownicą ww. placówki.

W dniu 18 maja 2011 roku M. K. udzielił E. B. pełnomocnictwa do swojego rachunku bankowego nr (...) w banku (...) S.A. (...) w Z.. Pełnomocnictwo to wygasło z chwilą śmierci M. K..

W dniu 5 czerwca 2013 roku M. K. udzielił również pełnomocnictwa do ww. rachunku bankowego swojemu synowi - powodowi D. K..

E. B. pobierała z konta zmarłego różne kwoty, w celu pokrywania jego wydatków - w tym opłacania pobytu w placówce, zakupu papierosów, lekarstw, witamin, dodatkowej żywności, maści, kosmetyków, odzieży, obuwia oraz pampersów. Odbywało się to w ten sposób, że początkowo M. K. jeździł z pozwaną do banku do Z., a gdy jego stan zdrowia uległ pogorszeniu to podawał pozwanej jaką kwotę ma pobrać z jego rachunku bankowego. Następnie pozwana wypłacała pieniądze i przekazywała je M. K. z bankowym potwierdzeniem wypłaty. Po czym M. K. dawał pozwanej określoną kwotę na opłacenie jego pobytu w placówce oraz na zakupy. Po każdorazowym dokonaniu zakupów pozwana rozliczała się z M. K., tzn. oddawała zmarłemu resztę wraz z rachunkiem.

W dniu 24 maja 2013 roku pozwana, działając z polecenia M. K.- który przebywał wówczas w szpitalu - wypłaciła z jego rachunku bankowego łączną kwotę 3000 zł, którą następnie przekazała zmarłemu.

M. K. kontrolował stan swoich finansów i wiedział ile pieniędzy ma zgromadzonych na rachunku bankowym.

/ dowód: pełnomocnictwo do rachunku bankowego, k. 20-22; wyciąg z rachunku bankowego – k. 34-76; oświadczenie M. K. z 2 lipca 2013 roku z podpisem notarialnie poświadczonym, k. 166; zeznania świadka R. S., k. 140v-141; zeznania świadka A. O., k. 142-142v; zeznania świadka A. S., k. 142v-143; zeznania świadka M. G., k.

143v-144; zeznania świadka D. S., k. 144-144v; zeznania świadka M. M., k. 144v-145; zeznania świadka P. M., k. 145; przesłuchanie stron – zeznania pozwanej, k. 178-179; wyciąg z rachunku bankowego (k. 134-138) zawarty w aktach Sądu Okręgowego w Świdnicy o sygn. akt (...)

W ramach opłaty za pobyt pensjonariusze D. w O. mają zapewnione całodobowe wyżywienie, sprzątnie, pranie oraz opiekę pielęgniarzką. Ponoszą natomiast wydatki na zakup lekarstw i pampersów, na dowód czego otrzymują stosowne rachunki.

M. K. często nie korzystał z wyżywienia w placówce – posiłki przygotowywała dla niego pozwana E. B.. Pod koniec życia jadał wyłącznie posiłki przygotowane przez pozwaną.

M. K. palił dużą ilość papierosów, a ponadto częstował nimi innych pensjonariuszy D. oraz personel placówki.

M. K. cierpiał na łuszczycę i w związku z tym stosował specjalne kosmetyki, kremy i maści.

M. K. przechowywał w szufladzie przy łóżku pieniądze oraz różnego rodzaju dokumenty, rachunki, paragony itp.

M. K. nie płacił pozwanej za przygotowywanie dla niego posiłków oraz dokonywanie zakupów na jego rzecz.

Gdy E. B. przebywała na urlopie to zakupów na rzecz M. K. dokonywali inni pracownicy placówki.

W okresie od 2009 roku do 2011 roku M. K. odwiedzał pasierb M. P..

Powód odwiedzał ojca w placówce w okresie od maja 2013 roku do śmierci, tj. do 6 listopada 2013 roku.

/ **dowód:** zeznania świadka R. S., k. 140v-141; zeznania świadka A. O., k. 142-142v; zeznania świadka A. S., k. 142v-143; zeznania świadka M. G., k. 143v-144; zeznania świadka D. S., k. 144-144v; zeznania świadka M. M., k. 144v-145; zeznania świadka P. M., k. 145; częściowo zeznania świadka M. P., k. 162v-163; przesłuchanie stron – zeznania pozwanej, k. 178-179/

W okresie od 18 maja 2011 roku do 6 listopada 2013 roku pozwana pobrała z konta bankowego M. K. łącznie kwotę 118 047,82 zł.

/**dowód:** wyciąg z rachunku bankowego – k. 34-76; wyciąg z rachunku bankowego (k. 134-138) zawarty w aktach Sądu Okręgowego w Świdnicy o sygn. akt (...) zestawienie wypłat, k. 31-33

W tym okresie łączna opłata za pobyt M. K. w D. wyniosła 45 000 zł.

/**bezsporne** /

M. K. darował E. B. kwotę 100.000,00 zł, wyrażając w ten sposób swoją wdzięczność za sprawowaną nad nim opiekę. Darowizna została wykonana w dniu 10 stycznia 2012 r. przelewem na rachunek osobisty pozwanej. W pisemnym oświadczeniu z dnia 12 sierpnia 2013 roku M. K. podał, że przedmiotowa kwota 100.000,00 zł była darowizną.

Wyrokiem z dnia 25 maja 2015 roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił powództwo powoda skierowane przeciwko pozwanym o zapłatę 114 000 zł.

/ **dowód:** oświadczenie darowizny, zestawienie operacji na kwotę 100.000,00 zł, wyciąg z rachunku bankowego, wyrok z dnia 25 maja 2015 roku wraz z uzasadnieniem – zawarte w aktach Sądu Okręgowego w Świdnicy o sygn. akt (...)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z treści art. 405 kc wynika, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zatem zgodnie z art. 6 kc to na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności, że pozwani bez podstawy uzyskali korzyść majątkową kosztem zmarłego M. K., skoro z faktów tych wywodził swoje żądanie.

Tymczasem powód nie sprostował temu obowiązkowi, bowiem nie przedłożył żadnego dowodu, z którego wynikałoby, iż pozwani uzyskali i bez podstawy prawnej uzyskali korzyść majątkową w kwocie 49 847,82 zł. Przede wszystkim wskazać należy, iż przedłożone przez powoda wyliczenie kwot wydatkowanych miesięcznie (po 800 zł) przez pozwaną na potrzeby dodatkowe (leki, soki, papierosy itp.) M. K. /k. 165 akt/ ma charakter dowolny i nie zostało poparte żadnymi dowodami.

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym z zeznań świadków R. S., A. O., A. S., M. G., D. S., M. M. i P. M. jednoznacznie wynika, iż E. B. przeznaczała pieniądze pobrane z konta bankowego M. K. na pokrycie jego potrzeb (tj. opłacenie pobytu w D. zakup różnego rodzaju żywienia, papierosów, odzieży, kosmetyków, leków, maści i pampersów) oraz że rozliczała się z nim z tych kwot i zwracała resztę. W oparciu o powyższe Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania pozwanej, które korespondują z zeznaniami ww. świadków oraz są spójne i logiczne. Z powyższego wynika, iż w przedmiotowej sprawie nie została spełniona przesłanka z art. 405 kc albowiem pozwana nie zachowywała pobieranych z konta M. K. pieniędzy dla siebie, a zatem nie uzyskała korzyści majątkowej.

Dodać przy tym należy, iż M. K. był osobiście w Banku (...) S.A. (...)1 w Z. (miało to miejsce w czerwcu 2013 roku, gdy udzielał pełnomocnictwa do rachunku powodowi) i mimo to w dniu 3 lipca 2013 roku sporządził pisemne oświadczenie z podpisem notarialnie poświadczonym /k. 166-167/, w którym podał, że udzielone pozwanej pełnomocnictwo do rachunku bankowego ma na celu wypłatę przez nią kwot pieniężnych potrzebnych do opłacenia jego pobytu w D. w O., zakupu lekarstw, dodatkowego jedzenia, papierosów i innych drobnych wydatków dla jego potrzeb osobistych. Nadto z dołączonych do akt sprawy zaświadczeń lekarskich dotyczących stanu zdrowia M. K. nie wynika, aby występowały u niego jakiegokolwiek objawy zaburzeń psychicznych. Zatem skoro M. K. po osobistej wizycie w Banku w czerwcu 2013 roku sporządził ww. oświadczenie i nie odwołał pełnomocnictwa udzielonego pozwanej to uznać, iż nie miał on żadnych zastrzeżeń co do sposobu dysponowania przez pozwaną jego środkami pieniężnymi.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, iż w przedmiotowej sprawie powód nie udowodnił (art. 6 kc), że pozwana E. B. bez podstawy prawnej uzyskała korzyść majątkową kosztem zmarłego M. K. i w związku z tym powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione, o czym orzeczono jak w punkcie I wyroku.

Legitymacja bierna do występowania w niniejszym procesie w charakterze pozwanej przysługiwała wyłącznie pozwanej E. B.. Natomiast powództwo w części dotyczącej pozwanego J. B. podlegało oddaleniu z uwagi na to, że powód nie wykazał (art. 6 kc), że ww. pozwany był legitymowany biernie do występowania w niniejszej sprawie w charakterze pozwanego.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w związku z § 2 ust. 1 i 2 § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzając od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 2417 zł (w tym kwotę 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego przez pełnomocnika będącego radcą prawnym i kwotę 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa).

Orzeczenie w pkt III wyroku oparto na przepisach art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 1 kpc i art. 98 § 1 kpc i art. 130(3)§1 zd. 2 kpc. Zgodnie z wynikiem procesu, obciążono powoda, poniesionymi w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkami na zwrot kosztów stawiennictwa świadków .